

Urban struktur Göteborg 2050

Visioner och framtidsbilder i strategisk planering för staden

Att ta fram visioner och framtidsbilder är ett viktigt verktyg i arbetet med att utveckla en långsiktigt hållbar stad. I projektet Göteborg 2050 tillämpades detta verktyg för strategisk planering i Göteborg med omgivande regioner. Projektet bidrog med tankar och idéer till diskussionen om stadens framtida urbana struktur och deltog även i arbetsgruppen inom nätverket för hållbara transporter i Göteborgsområdet (HUR2050 Framtidens utmaning - tillsammans utveckla en hållbar region).

Visionerna om urban struktur Göteborg 2050 har utvecklats med hjälp av en metod som kallas backcasting. I det första steget av denna metod analyseras nuläget och trenderna i dagens samhälle. Därefter utvecklas kriterier för ett hållbart samhälle. Det tredje steget innebär framtagande och visualiseringar av alternativa framtidsbilder, ofta med hjälp av workshops. Slutligen jämförs visionerna med nuläget och dagens trender. De används sedan som inspiration i strategisk planering, för att påverka handlingsplaner och för att skynda på förändringsprocesser.

Stadsbyggnadskontoret Göteborgs Stad

Stadsbyggnadskontoret är en av Göteborgs Stads fackförvaltningar och ansvarar för översikts- och detaljplanering samt för bygglov och kartförsörjning. Genom översiktlig planering förbereds förändringar i markens användning. Här sammanställs och avvägs olika krav som ställs på mark och miljö.

Projektet GÖTEBORIG 2050

Det visionära projektet Göteborg 2050 syftade till att snabba på utvecklingen mot hållbarhet. Projektet pågick mellan 2001 och 2004 i samarbete mellan Chalmers och Göteborgs universitet, Göteborg Energi AB och Göteborgs Stad. Ytterligare stöd erhöles från Energimyndigheten, Formas, Västra Götalandsregionen och Renova. Arbetet i riktning mot hållbarhet i Göteborg med omgivande regioner kommer att fortsätta att utvecklas framöver. Under 2005 bedrivs arbetet med att förvalta och sprida projektets resultat vid Miljöförvaltningen och Agenda 21 Göteborgs Stad.

Hans Linderstad

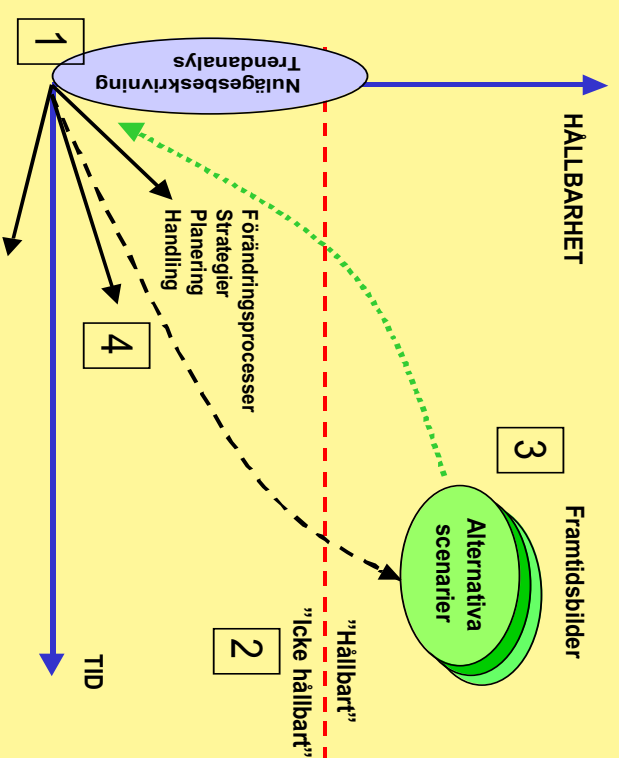
Översiktsplaneavdelningen
Göteborgs stadsbyggnadskontor
Box 2554
403 17 Göteborg

031 - 61 21 44
hans.linderstad@sbk.goteborg.se

Göteborgs Stad
Stadsbyggnadskontoret

BACKCASTING

**Hans Eek, Johan Swahn
och Elin Löwendahl**

Göteborg 2050
Miljöförvaltningen Göteborgs Stad
Karl Johansgatan 23-25
414 59 Göteborg

031 - 61 23 71
elin.lowendahl@miljo.goteborg.se

GÖTEBORIG 2050
www.goteborg2050.nu

Urban struktur Göteborg 2050

Visioner och scenarier för hållbar urban struktur i Göteborgsregionen

En hållbar urban struktur med:

- Tät och blandad bebyggelse
- Energieffektiva byggnader och transporter
- Knutpunkter och närtorg
- Nya spår och plats för cykel och gång
- Välskötta gröna ytor

Göteborgs Stad
Stadsbyggnadskontoret

GÖTEBORIG 2050
www.goteborg2050.nu

Urban struktur Göteborg 2050

Tät och blandad bebyggelse är en förutsättning för den framtida hållbara staden. I en förtätad urban struktur underlättas transporter med kollektivtrafik, med cykel och till fots. En blandad bebyggelse med bostäder, service, handel, grönområden och mötesplatser ger ett intensivt liv i staden dygnet runt. Bebyggelsen förtätas runt knutpunkter och torg. Förtätningen sker antingen mestadels i och kring Göteborg eller även kring befintliga och nya tätorter i regionen. Ny bebyggelse sprängs in i befintliga områden och våningar byggs på befintliga hus. De flesta bilar finns i fordonspooler och befintliga parkeringsytor kan därför bebyggas. Nya områden byggs med hög befolkningstäthet.

Energieffektiva byggnader och transporter bidrar till de energieffektiviseringar som krävs för att förhindra allvarliga klimatförändringar i framtiden. Energieffektiviseringar ger förutom minskade koldioxidutsläpp även lägre kostnader och mindre miljöpåverkan av andra slag. Bra isolering, låg-energifönster, energiåtervinningssystem på frånluft och avlopp används vid nybyggnation och renovering. Samordning av godstransporter och samäkning med kollektivtrafik och fordonspooler ökar transporterens energieffektivitet.

Knutpunkter och närtorg. För att öka närheten till det vardagliga och därigenom minska transportarbetet samlas aktiviteter och bebyggelse kring knutpunkter och torg. Det finns byespunkter för kollektivtrafik med parkering för bil och cykel och viss samlad service. Bostäder, arbetsplatser och service koncentreras runt knutpunkterna. I befolkningstätta områden utvecklas så kallade närtorg. Närtorgen är mötespunkter med stort service- och nöjesutbud. Det skapas arbetstillfällen nära och där finns närarbetsplatser för distansarbete.

Nya spår och plats för cykel och gång ger hållbara transporter i den framtida staden. Oavsett hur förtätningen sker formas regionens struktur genom det kollektivtrafknät som byggs upp. Detta innebär nya spår för pendeltåg, spårvagnar och spårbilar. Befintliga bilvägar görs i vissa fall om till rättsgator och det byggs nya tunnlar och broar för spår och cykelleder. Den urbana strukturen anpassas för fotgängare och cyklister och för goda kollektivtrafiklösningar.

Välskötta gröna ytor är en viktig ingrediens i den hållbara urbana strukturen. I en region med tätare bebyggelse kring närtorg och kollektivtrafikknutpunkter finns det gott om tillgängliga gröna ytor för näroddling. Den hållbara staden har mindre plats för bilar och mer plats för det gröna. Staden är full av odlingslotter, alléer med fruktträd och parker för möten och lek.

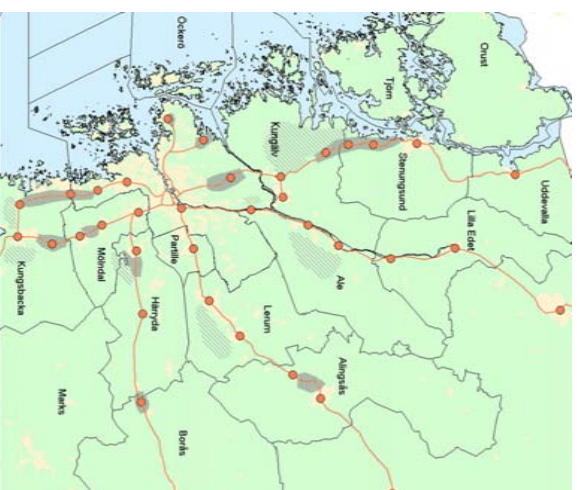
Bylespunkt för pendeltåg blir knutpunkt.

Läs mer i rapporten "Urban struktur Göteborg 2050" (www.goteborg2050.nu)

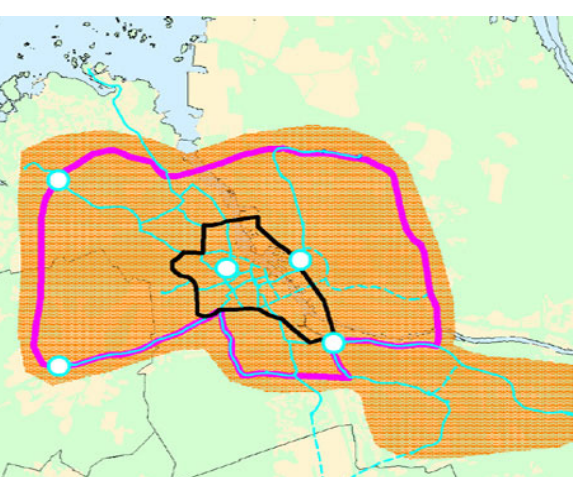

Närtorgskänsla i Göteborg.

Två scenarier för hållbar urban struktur

Förtortsliv

Torgmöte

Förtortsliv är ett scenario av två för framtidens hållbara urbana struktur. Figuren till vänster visar att förtätningen kring knutpunkter sker över en större del av regionen. I *Förtortsliv* finns en hel del pendlande till Göteborgs centrum. Kommuner och kommundelar som Alingsås, Vårgårda, Borås, Bollebygd, Kode och Särö har blivit större. Det täta rastret i figuren visar nya samhälls- bildningar som har utvecklats i periferin runt stationer på nya eller gamla jämvägar. Det glesare rastret visar på attraktiva områden där ytterligare villa- och radhusstadsdelar har tillkommit.

Torgmöte är det andra scenariot där regionen förtätas mest kring Göteborg och andra tätorter. De flesta lever i tät- ortskärnor och kring närtorg. Figuren till höger visar det utbyggda kollektivtrafknätet i Göteborg. Merparten av bebyggelsen har skett innanför den med violett markerade ytre snabbspårs- ringen och i Nordost. Den svarta linjen symboliserar en inre spårvägsring. Viktiga knutpunkter finns där det lokala och det regionala, enligt figuren till vänster, möts. I *Torgmöte* har det byggts högt och tätt t ex i bangårdsområdet, Gullbergsvass, Frhamnen och Ringön.

Förtortsliv

Alli lägger ifrån sig boken på sätet bredvid sig i den tysta läsevagnen på tåget. Efter en hård dag på jobbet i Stenungsund är han glad att snart vara hemma. I ögonvrån ser han ett bekant ansikte och han nickar till hälsning när Zowi-Ås sveper förbi. Zowi-Ås nickar glatt tillbaka där hon småsprunger till sin abonnerade arbetsplats i en vagn längre bak i tåget.

Zowi-Ås har varit i restaurangvagnen och dinerat tillsammans med några goda vänner och återvänder nu till arbetsplatsvagnen för att plocka ihop sina saker. Hon håller tummarna för att hennes ewespa som hon lämnade in i morse är färdigserverad så att hon utan dröjsmål kan åka hem till Iyan i Majorna.

Hon tittar ut genom fönstret där Kungälvsvybygden breder ut sig med sina många villor av olika karaktär. Utåt kusten är de mer lika den traditionella Bohuslätten medan de inåt land oftare är präglad av experimentlusta och modern arkitektur. Det som förenar dem trots olikheterna är de stora tomterna, solcellerna på taken och de vackra alléerna.

Samtidigt svänger Matilda in på parkeringen vid Säve station. Hon är ute i god tid eftersom dagens sista föreläsning på universitetet hade ställts in. Hon utnyttjar tiden till att tanka i lite extra välgas i duotanken och reflekterar över att elpriset verkligen gått upp på sistone. Matilda lovade sin far redan i morse att hämta honom vid dagens slut men hon ångrar sig nu när trötheten kommer krypande. Hennes far, Ali, dyker upp och Matilda startar bilen för avfärd genom stadsbygden mot Angered.

Visioner i ord

Torgmöte

Zowi-Ås avslutar fjärrmötet med ett klick, varpå hologrammet av hennes Köpenhamnschef krymper ihop i soffan, och släcks. Jublande över beskedet att hon får tillåtelse att tillbringa ännu större del av sin arbetstid här på sin närarbetsplats avslutar hon arbetsdagen och gör sig i ordning för att bege sig hemåt. Hon lämnar sina kollegor, tillika grannar i Bellevue, för att på vägen hem hämta upp sina sedan tidigare beställda varor och handla på närtorget.

Zowi-Ås känner Artillerigatans kontinentala atmosfär när hon kommer ut ur den anrika SKF-byggnaden. Bilden förstärks också av Gamlestadsstorgets karaktäristiska siluett där husen bildar en vacker båge mot den nedåtgående solen.

Det doftar ljuvligt i restaurangen och där är fullt av folk i alla åldrar. På uteserveringen sitter Alis familj och äter en kryddig rotfruktsgryta. Alli tittar ut över det livliga torget och njuter av familjens beslut att ta en ledig dag. De bor i trendiga och trivsamt förtätade Angered där närtorget atmosfär är färgad av den närliggande moskén och kyrkan. Familjen trivs bra med att bo där men åter idag för omväxlings skull middag i Gamlestaden.

Med tvåspråvravn har de tagit sig till Kortedala varifrån de har promenerat till Gamlestaden via Kivberg. Från Kortedalas höjder hade de bra utsikt över Göteborg. Bakom Gamlestadens höga hus kunde Gullbergsvasskrapporna och Ullevi med sina höga vita pelar skymtas. Alli tar ännu en sked av grytan och lyfter sitt glas för att skåla med familjen.